

Framtidsspaning, vision och utmaningen vi står inför

Föredrag på Missionsgården Strandhem 2025-01-08

Först några ord om upplägget av min input här på er tvådagarskonferens. Inputen har två delar, den första heter *Härom natten* och handlar om min framtidsspaning och den delen av inputen innefattar ett moment av egenreflektion för var och en av er och ett längre moment, ungefär en kvart, av grupparbete. Inputens andra del hör nära samman med den första delen och är av undervisande karaktär. Den andra delen är bibelteologisk och handlar om Jesus, och kräver uppmärksamhet och ett nyfiket öppet sinnelag. Och kanske också den beredskap för nya perspektiv, som jag vet att ni har.

Del 1 Härom natten

Härom natten, strax efter tolvslaget, så var vi några vänner som satt framför den öppna brasan och det var tid för festens höjdpunkt, när var och en, frivilligt dock, skulle säga sina nyårslöften, enligt principen ett löfte om något som det skulle sättas punkt för, och ett löfte om något som skulle påbörjas.

Var och en, trots att vi nu gjort detta i många år, inledde med en trevande formulering, men det kändes tydligt att faktiskt, ännu en gång, att varenda av oss hade förberett sig. Förberett sig noga och väl, skrivit anteckningar på lösblad eller på mobilen.

Här kan jag inte avslöja vad vi sade – men tro mig, det var allvarliga saker som kom upp, och förtroenden med stor dignitet och också med tyngd delades. Både politiska och religiösa liksom privata och ekonomiska löften, ungefär som i undervisning och förkunnelse, vet jag att jag tänkte där sent på natten.

- Så pretentiöst, och tråkigt, kan ju någon av er tycka.
- Så gränslöst nyfiket och tufft utlämnande, kan någon annan känna.
- Så spännande, tycker kanske du?

Så här tänker jag, skönt att faktiskt inte bara behöva förbereda sig för nyårsaftons fest genom att rengöra ugnen, skala potatis till hasselbackarna, tina räkor på tidningspapper, eller göra glass enligt konstens alla regler, eller sätta ut marschaller längs hela trädallén, eller stryka blus och skjorta, ta ur skoblocken, putsa skorna och plocka ned litet av julpyntet och ta fram extragalgar och köpa silverblommor. Utan att faktiskt förbereda sig genom att greppa tag i sitt eget liv, och i ord formulera sig på ett sätt som gör att det som känts och tänkts blir

begripligt för andra, för vännerna.

Mina egna löften har vuxit fram under hösten – och när jag sade dem verkade det som löftena varken var häpnadsväckande eller överraskande för någon framför brasan. Av det fick jag skjuts och uppmuntran i att känna, att det nog var möjliga, rimliga och bra löften, som låg i linje med hur jag varit och kan bli, samtidigt som själva akten av löftesgivande förhoppningsvis kommer att ge hållfasthet åt det utlovade, kraft att inte svika mig själv, och svika de människor som gett sig tid att lyssna. Vänner som ju därmed, i performativt inkluderande, faktiskt också knutits upp kring mitt löfteshållande, alltså att på något vis eller faktiskt på ett flertal sätt bidra till att de sagda löftena efterlevs. För löften är ju alltid i någon mening gemensamma. Allt vi gör i våra liv, från första början sker ju i relation till andra, i ett beroende av andra, som gått före, går bredvid, och kommer efter. Livet är ju ett nätverk av relationer – och som några fysiker säger om människan:

Hon är stjärnfalls aska, som evolutionen har gett ett självmedvetande, och hon hör samman med all materia och med allt liv, från Big Bang då materia, utrymme och därefter, en mikrosekund ungefär, tid kom till. Människan är målet med Big Bang – att materien ska komma till medvetande och därmed medvetande om sig själv och om Gud.

En medvetenhet som vi återkommer till strax.

Per-Olof har gett mig förtroendet att i ert sammanhang, alltså utvärdering av det som har varit och planering inför det som ska komma, dela med mig av mina framtids tankar, mina spaningar, min vision, och detta gärna under ett missionellt perspektiv, och på ett sätt som öppnar upp för och saxas med litet egenreflektion och gruppsamtal om hur stigen ser ut och vart vi är på väg. Det senare också i upphöjd överförd bemärkelse.

Min framtidsspaning – och nu "anknyter" jag lite till Jonas Eeks krönika i mellandagsnumret av Kyrkans tidning, är inte att några artister sjunger mer om Gud än förr eller att media öppnat upp sig för kristen tro, kulturpersonligheter har kommit ut ur sina skrymslen, eller att ännu fler unga människor återvänder till Svenska kyrkan, liksom influencers som i Svenska kyrkan verkar ha funnit en ny arena att vara ambivalenta och fräcka på.

Min framtidsspaning handlar om något annat och har sin bakgrund i att jag tror att ni, ja alla vi som är kyrka, som döpta, förtroendevalda, ideella medarbetare som anställda medarbetare, generellt sett har blivit och kommer att bli alltmer medvetna om livets allvar, dess bräcklighet, ja just så: kommer att bli alltmer medvetna om livets allvar, dess bräcklighet.

Vår värld är ju nu en smal stig med två förfärliga diken, det ena diket krig och diktaturer som tar för sig skamlöst, det andra diket klimatförändringarna som hotar förutsättningarna för livet, och redan nu drabbar de mest kämpande i världen.

Ja, världen har blivit en stig som smalnar in – diken breder ut sig.

Förr kunde man tala om miljö och natur som något skilt från en själv. Då skilde man mellan natur och kultur. Nu är det omöjligt. Och nu tror jag att vi alla känner oss som en del av naturen, och när vi sjunger om skapelsen så är det inte längre om dess skönhet utan faktiskt om naturen som den helhet vi är en del av, som vi hör till, är beroende av.

Bakgrunden för min framtidsspaning har alltså med vårt självmedvetande att göra, vårt gemensamma medvetande om hur det är ställt i världen, krig och klimatförändringar, lidande, och socialt, rasistiskt och sexistiskt förtryck. Allt detta med det den oundvikliga följden att människor blir övergivna, dödade, rädda, skrämde, tystade, trötta, uppgivna, cyniska och apatiska, i såväl biologiskt, existentiellt, socialt, religiöst som politiskt hänseende.

Dessutom: Detta gemensamma medvetande blir också vårt individuella självmedvetande, vårt självklara sätt att tolka världen, se på oss själva och vår identitet och funktion som människor och som kristna *jags*. (Ja, du hörde rätt, och det var ett nyord).

Innan vi fortsätter vill jag att vi tar några sekunders egenreflektion, för frågan om du känner igen dig i denna beskrivning, och t ex om de nyårslöften som du eventuellt gav återspeglar ditt individuella självmedvetande att gå på en stig som smalnar av, genom att den är omgärdad av två diken, sammanfattade under de två uppsamlingsorden krig och klimatförändringar. De två krafter som underminerar stigen från vardera sida.

Egenreflektion för frågan *Hur känner jag igen mig i beskrivningen?*

Förgånget – nutid – framtid. Detta är inte bara en grammatisk frågeställning när det gäller i vilket tempus vi ska sätta verb som t ex att vara, som ju faller ut som *varit* i det förgångna, *är* i nutid och *blir* som framtid. Dessa tre former är istället det centrala i kristen tro, den tro som är rotad i Guds skapelse, omvitnad i den hebreiska bibeln, alltså Gamla testamentet, uppenbarad i Jesu förkunnelse, i hans måltidsgemenskap, underverk, lidandeförutsägelser, ångestfyllda lidande, död, upphöjelse och uppståndelse, berättad i Nya testamentets skrifter, firad och

aktualiserad i dopets och nattvardens sakrament, och levd i och för världen av kristna i Guds mission.

Detta är min spaning – att vi alltmer kommer att bli utmanade i att hålla samman förgånget, nutid och framtid.

Det har alltid varit svårt, och menar jag, det kommer att bli ännu svårare att hålla samman det närvarande med det framtida. Min övertygelse, grundad i den hebreiska bibeln och i Nya testamentet, och i min erfarenhet är att det är en oerhörd skatt att vår kristna tro håller samman det närvarande med det framtida. En skatt som bär, och som inte får kastas bort. Det finns, och har alltid funnits två alternativ till detta. Och nu ska jag säga något kort om båda dessa alternativ, vart och ett för sig.

Alternativ 1, *Guds rike bara på jorden*, är det alternativ som medför en inställning där vi endast ägnar oss åt att lyssna på världens röster, analysera minsta förändring i nyhetsbevakning och trend- och samhällsanalyser. En inställning där vi till 100 procent förväntar oss att kampen och förverkligandet av Guds rike sker här på jorden, och att vi därför måste hänge oss åt att bygga Guds rike på jorden, politiskt, socialt, underhållande, estetiskt och mysigt och rart, alltså på jorden innanför historiens ramar, i tiden, före döden, kort sagt. För det *där andra*, *det hinsides*, vet vi inget om – inte ens om det finns.

Om vi gör så här – och risken finns alltid – och förlägger det gudomliga mötet och Jesu ambitioner, bara till denna världen, till vår egen konkreta bygd och våra egna kvarter, och inom historiens ramar – och hävdar att Guds rike bara förverkligas och tar form och är här – då är vi inte trogna Jesus – för han trodde på Gudsriket på jorden *och* i himmelen, Jesus trodde på ett nu och ett sedan – och att dessa två tider, och för att använda en egentligen inkorrekt term, *platser* hör ihop och både är i kontinuitet och diskontinuitet med varandra.

Jesus agerade och talade utifrån övertygelsen att tron på hur det ska kunna bli på jorden hämtar kraft ur tron på hur det ska bli i himmelen, och att den som tror på ett framtida utomhistoriskt Guds rike därmed också har föreställningar och inspiration för att här i tiden, i historien, om än så i det lilla sammanhanget, gestalta dessa föreställningar, om än endast bristfälligt då omständigheter och strukturer här blockerar, hindrar och distraherar.

Det första alternativet utgör inte ett alternativ som Jesus stod för. Jesus stod ju inte för uppfattningen att låta tidens fullbordan och mötet med Gud begränsas till det närvarande i historien, på jorden och med världens frågor som enda fokus,

och att därmed koppla bort all tro på en ny skapelse, en ny himmel och en ny jord, då Gud kommer att bli allt i alla.

Återigen, min spaning är att vi alltmer kommer att bli utmanade i att hålla samman förgånget, nutid och framtid. Och om det första alternativet som jag kallar *Guds rike bara på jorden* innebär att bli helt inomvärldslig, social, politisk, mysig, estetisk och rar – så kan vi kalla det andra alternativet *Guds rike bara i himmelen*.

Det andra alternativet, renodlat, skulle vara att inte bry sig om världen, freden och klimatet, det närvarande, jo förresten kanske ens egen privata sfär och det egna välbefinnandet – men också sådant skulle nog bli eftersatt och nedprioriterat om all längtan blev förändligad och framflyttad till himmelen, till det som ska komma när jordelivet som en jämmerdal, äntligen är över och slut. Att engagera sig socialt, för miljö, samhälle, andra människor och i det lilla sammanhanget för trevnad och gemenskap, skulle med den inställningen nog inte heller kännas särskilt motiverat. För om härligheten finns där framme, där ovan, där bortom – varför då ägna tid åt att ordna och ställa i den temporära övergående jämmerdalen?

Ja, nu har jag svarat på den fråga som jag fick av Per-Olof (församlingsherden i Raus församling), nämligen den om min framtidsspaning. Och för att sammanfatta det: Framtidsspaningen är att vi är utmanade av krafterna i vår tid att:

hålla samman Guds rike här mitt ibland oss i världen inom historien med Guds rike i himmelen, vid tidens slut, när Gud blir allt i alla.

Vi riskerar nämligen att tänka och agera på två andra sätt, antingen *bara Guds rike på jorden*, eller *bara Guds rike i himmelen*.

Nu är det grupparbete – två och två eller fler. Ni väljer själva storlek på gruppen – om t ex inte redan du Per-Olof har förberett gruppindelningar. Jag vill att ni funderar på nyårslöftesprincipen jag nämnde, och över min framtidsspaning och låter detta bli ett prisma för spontana tankar om era gjorda utvärderingar av det gångna verksamhetsåret och framför allt för ert planeringsarbete för aktiviteterna fram till sommaren 2026.

Kort sagt: På vilka sätt kan ni ha nytta av idén att när det gäller nyårslöften ska det ena löftet vara om att avsluta något, och det andra löftet om att påbörja något, – och min framtidsspaning om utmaningen kring Guds rike, hur kan den hjälpa er när ni planerar framåt?

Grupparbete kring på vilka sätt kan vi ha nytta av idén om att avsluta och påbörja samt utmaningen kring Guds rike?

Del 2 Jesus – som förenar det närvarande med det framtida

Nu avslutningsvis en schematisk genomgång av hur Jesus förhöll sig till det närvarande och det framtida, det som inom teologi kallas presentisk respektive futuristisk eskatologi. Självklart inser jag att det som jag nu ger mig in på är svårt, både att uttrycka och att ta till sig. Särskilt för er som inte har läst teologi. Men, det är jag säker på – redan att ana tro, vilja tro och tro är en stor hjälp. För teologi är ju egentligen inget annat än formulerad tro. Och för ett flertal människor är just teologi något som leder till tro, fördjupar och motiverar tron och dess praxis. Anteckna gärna som stöd för minnet.

I den första delen av min input sade jag att min spaning är att vi alltmer under de närmaste åren kommer att bli utmanade i att hålla samman förgånget, nutid och framtid.

Och nu genom att gå tillbaka till bibeltexterna från det förgångna ska vi hämta argument och stöd för övertygelsen att det närvarande och framtida inte får spelas ut mot varandra utan fastmer kompletterar varandra och inte ska skiljas åt. Med hjälp av Jesus får vi hjälp att hantera det som har utmanat kyrkan från början, i alla tider, och utmanar i vår tid. Genomgången görs i punktform och följer Dermot A. Lanes upplägg i boken *Keeping Hope Alive, Stirrings in Christian Theology*.

1. Jesus påbörjade sin offentliga verksamhet genom att först låta sig döpas av Johannes döparen. Här utspelade sig en inte-ska-väl-jag diskussion som mycket väl kan återspegla den förändring som strax efteråt ägde rum. Johannes lade nämligen fokus på framtiden, inte det närvarande. Johannes menade att Gud när som helst skulle stanna livs- och historiekarusellen, låta tiden ta slut, och domen äga rum. Hans ord "Redan är yxan satt till roten på träden" (Matteus 3:10) uttrycker detta med all tydlighet. I och med att Jesus lät sig döpas av Johannes måste vi förutsätta att Jesus då och alldeles i början av sin verksamhet delade denna uppfattning, annars hade han ju inte låtit döpa sig med Johannes omvändelsesdop. Men han skulle snart modifiera denna sin initiala framtidsfixering.

2. Förskjutningen från framtidsfixeringen, alltså att då Guds rike kommer förflyttas allt till den andra sidan denna världens historia och tid, till föreställningen om Guds rike *här och nu*, *alltså i* det närvarande, det presentiska, sker relativt omgående. Den första bibeltext som ger uttryck för att Jesus

modifierat sin uppfattning i denna riktning är paradoxalt nog det svar som Jesus ger till Johannes döparens lärjungar när de på uppdrag av Johannes frågar Jesus om han är *den som vi väntar på eller om vi ska vänta på någon annan*. Jesus svarar dem, för själv satt ju Johannes i fängelse: Ja, det är mig ni väntat på, gå och berätta för Johannes vad ni hör och ser ske nu redan här i historien och i tiden: blinda får sin syn och lama går, spetälska blir rena och döva hör, döda står upp och fattiga får ett glädjebud. (Matteus 11:3–5).

3. Denna förskjutning från Johannes döparens apokalyptiska framtidsfokus till det närvarande nuet blir också tydlig när Jesus talar om Guds rikets framträdande och faktiskt kopplar samman det med demonutdrivandet i nuet. Så här försvarar sig Jesus – och med de orden förläggs Guds rike till nuet: "Men om det är med Guds ande jag driver ut demonerna, då har Guds rike nått er." (Matteus 12:28, Lukas 11:20).

4. Att Jesus menade att Guds rike var närvarande i nuet, eller som det heter i den grekiska verbformen aorist *har kommit nära*, och inte är något exklusivt framtida rike, framgår explicit när Jesus i dialog med fariseerna, på deras fråga om tidpunkten för när Guds rike skulle komma, svarar att *Guds rike är här, mitt ibland er*. (Lukas 17:21).

Guds rike framträder alltså i nuet, och det konkret i de läkedomssunder Jesus gör och i hans undervisning både på gator och torg, i det offentliga och i templet men också som inbjuden gäst hos människor av vitt skilda slag. Särskilt hans delande av måltidsgemenskap som också sammanfaller med och får ytterligare en dimension i brödundren visar på hur avgörande nuet var för honom.

5. Att Guds riket i nuet och inom historiens ram, i kontrast mot det framtida fullkommandet på den andra sidan, i den nya världen, är fokus för Jesus under de första åren av hans offentliga verksamhet framgår också av hans utläggning av Jesajas 6:e kapitel. Jesus säger ju, som en förklaring till varför han talar i liknelser, efter att ha citerat några verser ur Jesaja så här: "Men saliga era ögon som ser och era öron som hör. Sannerligen, många profeter och rättfärdiga har längtat efter att få se det ni ser, men fick inte se det, och höra det ni hör, men fick inte höra det." (Matteus 11:15–17).

6. På samma sätt kan vi av följande bibeltext dra slutsatsen att för Jesus är under denna period i hans offentliga verksamhet av helande, i vid betydelse, och undervisning, nuet viktigare än det framtida: "Johannes lärjungar och fariseerna fastade. Då kom några och frågade honom: 'Varför fastar Johannes lärjungar och fariseernas, men inte dina lärjungar?' Jesus svarade: 'Inte kan väl bröllopsgästerna fasta medan brudgummen är hos dem.

Så länge de har brudgummen hos sig kan de inte fasta. Men det ska komma en tid då brudgummen tas ifrån dem, och när den dagen är inne kommer de att fasta.” (Markus 2:18–20).

7. Ett flertal bibeltexter om denna tidsmässigt mest omfattande fas i Jesu offentliga verksamhet återger hur Jesus relaterar sig till den profetiska traditionen i den hebreiska bibeln, och därmed till föreställningen att Guds rike primärt gestaltas i historien, i tiden – även om det i samma texter också finns antydningar om Guds rike som också ett framtida.

Exemplen på Guds rike som ett tillstånd i nuet är ett flertal, men till de mest kända hör, som vi redan varit inne på, anknytningen till Jesajas ord om Glädjebudskapet i Jesaja kapitel 40, kapitel 52, kapitel 60 och kapitel 61. Dessa profetord om Guds budskap träder fram som en förklarande indirekt beskrivning av vad Jesus gjorde, självklart inte av en slump redan i Markus första kapitel: *När Johannes hade blivit fängslad kom Jesus till Galileen och förkunnade Guds budskap.* (Markus 1:14).

Det starkaste exemplet på hur Jesus relaterar sig till den profetiska traditionen och därmed till föreställningen att Guds rike primärt gestaltas i historien, i tiden, är den drastiska händelse som utspelade sig i hans hemstad Nasaret och som nästan slutade med att han blev lynchad, då han i synagogan som hemvändare, enligt seden, hade läst dagens text, som var från Jesaja 61, och därefter också enligt seden hade utlagt texten, alltså predikat över den.

Så här återges händelsen: ”Han kom till Nasaret där han hade växt upp, och på sabbaten gick han till synagogan, som han brukade. Han reste sig för att läsa, och man gav honom profeten Jesajas bok. När han öppnade den fann han det ställe där det står skrivet: *Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.* Han rullade ihop boken och gav den tillbaka till tjänaren och satte sig. Alla i synagogan hade sina blickar riktade mot honom. Då började han tala till dem och sade: *Idag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som hör mig.*” (Lukas 4 :16–21).

Ett avslutande exempel på att Jesus anknyter till profettraditionen är Matteus tolkning att Jesus identifierar sig med den utvalde, Herrens lidande tjänare som enligt Jesaja 42 ska få Guds ande, och *föra rätten till folken och rätten till seger på jorden.* Tolkningen inbegriper såväl Glädjebudskapet som antydan om lidandet eftersom tolkningen återges när Jesus efter att ha botat en man med en

förtvinad hand, förstått, som det står i texten, att man börjat "överlägga om hur man skulle röja honom ur vägen". (Matteus 12:15–21)

Samtliga tre exempel handlar om Guds rike på jorden, med omvälvande påverkan här och nu på människors livsbetingelser, och som det står i Matteus 15:21 *Och hans namn ska ge folken hopp*. Alltså en kontrast mot de stämningar som omgav Johannes döparen och den strömning han representerade.

8. Den uträckta förlåtande och helande handen till de som befann sig i samhällets periferi, av sociala, ekonomiska eller religiösa skäl, är också ett tecken på att Jesus nu i början av sin offentliga verksamhet arbetade för ett så kallat immanent gudsrike, alltså inomsvärldsligt, istället för ett så kallat transcendent, utomvärldsligt gudsrike. Än en gång – måltidsgemenskapen var återkommande både i handling och undervisning redan från början hos Jesus, och skulle så förbli.

I ett flertal av de i punktform redovisade texterna med nu-fokus från den inledande tiden i Jesu offentliga verksamhet finns det som jag har påpekat samtidigt drag av framtiden. Förutom texter utan och med sådana drag finns det bibeltexter som entydigt visar på ett framtidsfokus hos Jesus när det gäller Guds rike. Det är sådana texter vi nu tar oss an.

1. Den första och andra bönen i Herrens bön, som den står i Matteus 6 och Lukas 11, ger tillsammans ett starkt framtidsfokus. *Låt ditt namn bli helgat* – hör ihop med den judiska traditionens löftesvision att då när all räkenskap ska ske, så ska alla folk helga Guds namn. Och den andra bönen i Herrens bön, *Lått ditt rike komma*, innebär i det sammanhanget ett starkt bönerop om det helt annorlunda riket, ett rike i en helt ny ordning, i en ny himmel, som bryter in när Gud låter allt ta slut för att börja om, som en ny framtid.

2. En välkänd, och enligt bibelforskare överlag, autentisk jesuutsaga som är helt framtidsinriktad, är följande från den sista måltiden med lärjungarna. Utsagan är genomsyrad av Jesu rädsla och insikt att han inom kort ska gå in i lidande och död, och står direkt efter den liturgiska formeln bröd-tackbön-kropp-bägare-tackade Gud-gav-drack: "Sannerligen, aldrig mer ska jag dricka mer av det vinstocken ger förrän den dag jag dricker det nya vinet i Guds rike." (Markus 14:22–25).

Kort sagt: Utsagan förlägger Guds rike, för att uttrycka det prosaiskt och linjärt, på andra sidan döden, tiden, historien och världen. Och det hör till framtidsdiskursen att vinet kallas *nytt*, liksom det talas om en *ny* himmel och en *ny* jord i apokalyptisk litteratur. Också termen *Den dagen*, som är en

sammandragning av *Den dagen som är Herrens*, pekar framåt och har sina rötter i den judiska apokalyptiken, som intensifierades under de två århundradena före Jesu födelse, då när det historiska förtrycket slog till skoningslöst ännu en gång, också mot tempelbyggnaden som vanhelgades.

3. Jesu ord i Lukas 13:29 att "människor skall komma från öster och väster och från norr och söder och ligga till bords i Guds rike", vittnar också om Jesu tro att Guds rike är framtida, bortom det närvarande i historien. Att detta kläs i symbolen Den stora festen, Banketten, vittnar om detsamma.

4. Även i de oerhört viktiga och med all sannolikhet i grunden av Jesus sagda salighetsprisningarna som anknyter till vishetsselement som t ex möter i Daniels bok, är perspektivet framåtblickande. Lyssna själva: Himmelriket ska ges åt de fattiga, de som sörjer ska bli tröstade där, och de som hungrar och törstar efter rättfärdighet, ska enligt Matteus bli mättade där. Hos Lukas ser dessa tre salighetsprisningar nästan likadana ut som hos Matteus (som ju ofta förändligar Jesu ord), men för Lukas gäller det hunger och törst i bokstavlig betydelse, vilket framgår av att han inte har att det är hunger och törst "efter rättfärdighet". De två orden saknas hos Lukas. Däremot har Lukas med markörordet *nu* som kontrasterar lidandet här till det som ska komma sedan, alltså i Guds rike. Matteus kontrasterar däremot med hjälp av ordet *där*. Och som jag ser det, båda sätten leder till samma resultat, de som saligprisas får uppleva saligheten i ett gudsrike där borta, inte nu. (Matteus 5:3–12 och Lukas 6:20–23)

5. Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det hos Jesus inte handlar om ett antingen eller när det gäller var Guds rike tar plats, och som jag sagt, tiderna och platserna ska inte spelas ut mot varandra utan berika kyrkan. De åtta punkterna om det närvarande riket och de fyra om det framtida visar det. I början, som vi konstaterade, var Jesus mer som Johannes döparen och tänkte framtida, men med åren blev tyngdpunkten flyttad till det närvarande och att detta skulle bestå länge.

Som en parentes kan vi utgå från att den brevlitteratur i Nya testamentet som lägger fokus på organisation, regler för församlingslivet, samt teologiska resonemang om tron och dess etiska konsekvenser, hör ihop med församlingsskretsar och perioder som på samma sätt hade en mer presentisk än futuristisk syn på Guds rike. För tror man att *nu snart bryter Guds rike in, och allt blir nytt*, inte sysslar man då med att reglera förhållningssätt, organisation och tro!

Jesus var alltså i början mer som Johannes döparen och tänkte framtida kategorier. Men rätt fort därefter och allt mer med åren, säkert genom sina både konkreta och kontemplativa gudserfarenheter samt genom solidariska och förvandlande måltidsgemenskaper, flyttade han sitt fokus bakåt, till det närvarande och blev alltmer viss om att detta närvarande skulle bestå länge.

Kanske berodde här-och-nu fokuset på hans egen fördjupade erfarenhet av Guds närvaro i hans eget liv, ibland uttryckt i det för den tiden radikala begreppet *Jesu Abba-erfarenheter*. Jesu möten med människor, i måltidsgemenskap och underverk och tecken – och att han alltmer tog till sig de profetiska traditionerna, gjorde säkert också att hans tilltro till här och nu ökade. Och att hans kärlek till jord och människa växte ju mer han fick vara med om.

Men, ja ni kommer knappt att tro mig – mot slutet av Jesu liv vänder det igen. Det apokalyptiska drastiska återkommer och vävs in i det presentiskt eskatologiska föreställningsmaterialet när han anträder sin sista resa till Jerusalem, till påsken, och då han på den här resan gör tre lidandeförutsägelser, och med buller och bång rensar templet samtidigt som *hans kropp och templet börjar bli ett*.

Det framstår som om Jesus under den här sista resan till Jerusalem alltmer upplever att hans död kommer att innebära att Guds rike upprättas – alltså en *alldeles nära framtidsorientering* – och kanske var det så att Jesus trodde att tiden strax efter hans död skulle ta slut, och den stora domen äga rum.

Inom parentes: Även Judas – som förrådde honom – kan ha tänkt så, och just för sig själv motiverat sitt förräderi med att han bara agerade i linje med vad han uppfattat att Jesus trodde skulle hända, och att allt som kunde påskynda ett sådant slut på världseländet och orättvisorna i samhället, var eftersträvansvärt.

Jesu laborerande och utvecklande av titeln Människosonen hör till denna avslutande fas som kan beskrivas som att Jesus blev alltmer övertygad om att hans död skulle leda till att Gud iscensatte sin stora frälsningsplan för världen och historien. Det finns flera bibeltexter att hänvisa till i detta sammanhang men Markus 13 är både centralt och tydligt eftersom Jesus här dels förutsäger templets fall – som ett tecken på att Guds rike är ett framtida som snart förverkligas. Dels finns det i Markus 13 beskrivningar om allt hemskt som händer strax innan Guds rike bryter in, t ex krig, förföljelser, fake news (falska profeter), jordbävningar – och ord om att detta i någon bemärkelse

ingår i Guds plan för det kommande riket. Jesus kallar det nödvändigt med formuleringen "början på födslovärkarna". Och dels, därefter, triumfen som ska ske "efter all denna nöd" då solen förmörkas och månen inte ger något ljus, och stjärnorna faller från skyn och "Människosonen kommer bland molnen med stor makt och härlighet" för att med änglars hjälp samla sina utvalda.

Avslutningsvis: *Guds rike som en gryning i natten mot dagen*

Därmed är vi tillbaka, efter denna bibelsejour i Jesu fotspår till där vi började, nämligen i härom natten. Och kanske kan vi sammanfatta Jesu syn på alltihop att han såg *Guds rike som en gryning i natten mot dagen*.

Med andra ord: I det närvarande här och nu som ska nå sitt fullkomnande i det framtida där och sedan – samtidigt som det framtida som väntar där och sedan ger oss anledning att redan här och nu låta det aktualiseras genom vår medverkan.

Så, varför vänta!